Center for Ældreliv og Innovation
Sundheds- og Omsorgsforvaltningen

Bilag 1: Faktaark om demensområdet i Københavns Kommune

17. september 2026
Edoc-sagsnummer
2026-0062206

F2 sagsnummer
2026 - 3554

Sagsbehandler
Mira Maria Petersen

Data er hentet d. 15. september 2026 fra tilgængelige datakilder i Sundheds- og Omsorgsforvaltningen samt nationale opgørelser.

Hvad er demens?
Demens er en fællesbetegnelse for over 200 forskellige sygdomme, der medfører svækkelse af hjernens mentale funktioner og som gradvist nedbryder hjernen. De fire hyppigste er Alzheimer (55%), vaskulær demens (ca. 25%), Lewy body demens (4%) og Frontotemporal demens (2%). Sygdommen går gradvist ind og påvirker borgerens funktionsevne, selvstændighed og evne til at mestre hverdagslivet. Der vil ofte være adfærdsændringer og psykiske symptomer i sygdomsforløbet. Demens er en kronisk og uhelbredelig sygdom og den fjerde hyppigste dødsårsag i Danmark. En person lever typisk 5-8 år efter diagnosetidspunktet, men forløbet varierer[1].

Udredning
Borgerne udredes for demens på hukommelsesklinikkerne på Bispebjerg, Frederiksberg, Glostrup og Rigshospitalet. Samarbejdet om borgerens udredning følger det regionale forløbsprogram for demens. Når en borger er udredt, tager kommunen hurtigst muligt kontakt til borgeren og evt. pårørende mhp. at planlægge borgerens forløb og tilbyde demensforløbskoordination. I dag har 167 borgere en demensforløbskoordinator[2].

Borgere med demens i Københavns Kommune
I Københavns Kommune lever ca. 5.500 borgere med en demenssygdom. Omkring 50 % er udredt med en demensdiagnose. Hvert år får ca. 300 københavnere en demensdiagnose. Ca. 50 % af beboerne på kommunens plejehjem har demens eller demenslignende symptomer. Det samme gælder ca. 13 % af borgerne, der modtager hjemmepleje og ca. 20 % af borgerne på kommunens kommunalt aktivitetstilbud[3+4].

På landsplan lever omkring 100.000 mennesker over 65 år med demens. Antallet forventes at stige til 145.000 i 2040, som følge af en stigende ældrebefolkning. Risikoen for at få demens i en given alder er

[1] National Videnscenter for Demens.
[2] Center for Demens.
[3] Analyse af demens blandt borgere på plejehjem, Sundheds-og Omsorgsforvaltningen, Center for Økonomi og Kvalitet, Afdeling for Evaluering, januar 2023
[4] Sundheds-og Omsorgsforvaltningen, Center for Økonomi og Kvalitet, Afdeling for Evaluering.

dog faldet betydeligt de sidste 20 år. Demens rammer ikke kun personen selv, men også de pårørende og det sociale netværk. Omkring 400.000 danskere er nære pårørende til et menneske med demens. Det svarer til, at der i gennemsnit er 4-5 pårørende pr. borger med demens.

Nationale, regionale og kommunale rammer og retninger på demensområdet

Demens har de seneste år fyldt meget både nationalt, regionalt og kommunalt:

- **National demenshandlingsplan 2017-2025**
  Den nationale demenshandlingsplan blev igangsat i januar 2017 med målet om, at Danmark skal være et demensvenligt samfund, hvor mennesker med demens og deres pårørende kan leve et trygt og værdigt liv. Københavns Kommune har systematisk og målrettet implementeret den nationale demenshandlingsplan gennem både eksisterende og nye demensindsatser. Der forventes en ny national demenshandlingsplan i 2026.
- **Regionalt forløbsprogram for demens**
  En tværsektoriel aftale, der skal sikre en ensartet, evidensbaseret og koordineret indsats for mennesker med demens. Som en del af aftalen skal alle borgere med en demensdiagnose tilbydes en kommunal demenskoordinator, som skal hjælpe med at skabe overblik over tilbud og indsatser på tværs af sektorer. Samarbejdet mellem kommunen og hukommelsesklinikkerne fungerer godt og omfatter bl.a. faste møder mhp. videndeling og fortsat styrkelse af samarbejdet. Den nuværende aftale udløber i 2027, og der er et ønske om at indgå en ny aftale, der omfatter hele den nye region.
- **Demensstrategier i Københavns Kommune**
  Demensområdet har været politisk prioriteret i Københavns Kommune siden vedtagelsen af kommunens (og Danmarks) første demenspolitik i 2003. Demensindsatsen har over tid udviklet sig fra etablering af demenscentre og et bredt kompetenceløft til øget fokus på faglige indsatser og tidlig indsats. I 2020 blev strategien *"Sammen om demens – Strategi for tidlig indsats"* vedtaget med fokus på tidlig opsporing, rettidig støtte og borgerens mestring.
- **Overførselssagen 2025-2026**
  Med overførselssagen for 2025-2026 og budget 2027 fortsætter den politiske prioritering af området. Der er afsat midler til et nyt aktivitetstilbud med demensvenlig indretning og tilhørende minibus, afprøvning af højskoleophold for unge pårørende og mere demensvenlige omgivelser på plejehjemmene. Samtidig understøttes medarbejderne med praksisnære temadage, der bidrager til øget faglighed og viden på området.
- **Budget 2027: En samlet demenspakke til styrelse af demensindsatsen**
  Med budgetforliget for budget 2027 styrkes forebyggelse, tidlig opsporing og opkvalificering af medarbejdere i Københavns Kommune. Der udmøntes 10.775 mio. kr. i 2027 og 11.738 mio. kr. i 2028 til en samlet demensindsats fordelt med fokus på løft af de-

mensfaglige kompetencer, forebyggelse af demens og en styrket pårørendeindsats.

Demensområdet i Københavns Kommune
Københavns Kommune har som ambition at gå forrest i udviklingen af en sammenhængende og værdig demensindsats. Kommune står i dag på et solidt fagligt og organisatorisk fundament med en tydelig strategisk retning og en bred vifte af tilbud til borgere med demens og deres pårørende – fra opsporing og udredning til de tidlige og senere faser af demenssygdommen. Forvaltningen har de senere år arbejdet målrettet med at implementere kommunens demensstrategi for den tidlige indsats samt udvikle og sikre høj faglig kvalitet i kerneopgaven. Nedenfor skitseres kommunens tilbud og indsatser:

Forebyggelse, opsporing og udredning

- **Oplysning om demens:** Opsøgende aktiviteter bl.a. i seniorklubber og etniske minoritetsmiljøer samt en årlig byrumskampagne med henblik på at øge kendskabet til demensforebyggelse og udredning. To gange årligt afholdes en foredragsrække for nydiagnosticerede med demens og deres pårørende i samarbejde med Frederiksberg Kommune og geriatrisk afdeling på Frederiksberg Hospital. Derudover afholdes der årligt fire åbne foredrag i regi af Center for Demens.
- **Opsporingsredskabet BASIC-Q:** Et spørgeskema, der kan bruges som samtaleredskab i dialogen mellem borger og medarbejder til at identificere mulig kognitiv svækkelse. Redskabet er implementeret i perioden 2019-2023, og der er indtil nu gennemført ca. 1.500 BASIC-Q undersøgelser på 1.300 borgere**Error! Bookmark not defined.**.
- **Støtte til demensudredning:** Tilbud til borgere med skrøbelige netværk, hvor to demenssygeplejersker støtter borgeren gennem hele udredningsforløbet. Siden 2022 har 167 borgere været i forløb[2].
- **Åben demensfaglig rådgivning:** Borgere og pårørende kan få rådgivning om demens og om kommunens tilbud. I 2025 blev der gennemført 770 telefonrådgivninger med borgere med demens, pårørende og fagpersoner. I 2026 har der foreløbig været 545 opringninger[2].
- **Brobygning til civilsamfundet:** Indsats der skal øge viden om demens samt styrke samarbejdet om borgere med demens i lokalsamfundet via ældreklubber, foreninger, borgerservice, biblioteker mv. I 2025 blev der gennemført 20 aktiviteter, herunder messer, samarbejdsfora mellem civilsamfund og kommune samt oplæg med i alt 280 deltagere[2].
- **Opsporing af demens blandt etniske minoriteter:**
  Opsøgende indsatser og formidling mhp. at forebygge og tidligere opspore demens blandt etniske minoritetsgrupper. Målgruppen er fortsat mindre udredt end etniske danskere og er samtidig underre-

præsenteret i kommunens demensindsatser. I 2010 var udredningsprocenten fx meget lav (omkring 11%). På landsplan udgør mennesker med etnisk minoritetsbaggrund desuden kun ca. 0,6 % af beboerne på plejehjem, svarende til omkring 1 ud af 200 beboere. En central del af indsatsen er dialog og videndeling med relevante civilsamfundsaktører. Siden 2022 er der afholdt 56 dialogmøder med ca. 530 borgere, svarende til et gennemsnit på otte møder årligt. Foreløbig planlagt yderligere 8 møder i efteråret[2].

Den tidlige fase af demenssygdommen

- **Demensforløbskoordinator:** Alle borgere med en diagnose tilbydes en demenskoordinator. En demensforløbskoordinator hjælper med at skabe overblik over borgerens forløb, herunder tilbud og indsatser. Antallet af borgere med en demensforløbskoordinator er steget fra 386 i 2023 til ca. 1.300 i dag[2].
- **Trænings- og rådgivningsforløb:** Et 15 ugers gruppeforløb med fysisk træning, kognitiv stimulationstræning og rådgivning om at leve med demens. Hold nr. 56 er i gang med 8 deltagere pr. forløb**Error! Bookmark not defined.**.
- **Inspirationslejlighed:** En demensvenlig lejlighed hvor borgere og pårørende kan få vejledning til at indrette deres hjem mere demensvenligt. I 2025 var der 200 besøg, hvoraf 56 % var fagpersoner, 32 % var borgere og 12 % var pårørende[2].
- **Åben socialfaglig rådgivning:** Tilbud til borgere og pårørende om vejledning og støtte til økonomi og lovgivning. I 2025 blev der afholdt 256 samtaler, hvoraf én henvendelse ofte fører til flere samtaler[2].

De senere faser af demenssygdommen

- **Otte demenscentre:** Demenscentre og -afdelinger med ca. 350 boliger målrettet borgere med svære demenssymptomer, som kræver en specialiseret indsats, herunder borgere med alkoholrelateret demens, Frontotemporal Demens eller Huntingstons sygdom. Kommunen har på udvalgte demenscentre også tilbud om **aflastningspladser**. Disse pladser er målrettet borgere, der kortvarigt har behov for at bo på et demenscenter, fx når en ægtefælle er indlagt.
- **Fem demensaktivitetstilbud:** Aktivitetstilbud for hjemmeboende borgere med moderat til svær demens, herunder et tilbud til yngre borgere under 65 år. Der er fokus på demensfaglig støtte, sociale fællesskaber og meningsfulde aktiviteter.
- **Nyt demensaktivitetstilbud i De Gamles By:** Tilbuddet er målrettet borgere over 65 år med let til moderat demens. Det udvikles i samarbejde med frivillige og åbner februar 2027.
- **Indsats for at nedsætte forbrug af antipsykotisk medicin:** Indsatsen anvender en systematisk faglig metode, Behavioral and Psychological Symptoms of Dementia (BPSD), til at identificere og hånd-

tere adfærdsmæssige og psykiske symptomer ved demens. Formålet er at forebygge mistrivsel, reducere forbruget af antipsykotisk medicin og øge brugen af ikke-medicinske indsatser. Metoden er ved at blive implementeret på alle kommunens 39 plejehjem. Indsatsen er finansieret af midler fra ældrereformen.
- **Bydækkende demensrejsehold og demensfaglige rådgivere:** Et bydækkende specialisthold, der kan rykke ud til særlige komplekse forløb med tilbud om praksisnær læring og sparring til plejehjem. De demensfaglige rådgiver understøtter enheder ved komplekse borgersager og tilbyder undervisning.
- **Palliation og demens:** Den palliative indsats starter tidligt i borgerens forløb, fx med udarbejdelse af fremtidsfuldmagter, inddragelse af borgerens stemme og ønsker for dem sidste tid. Herefter er der et kontinuerligt blik på borgerens tilstand bl.a. via en metode, der understøtter en systematisk og målrettet indsats.

Støtte til pårørende

- **Let livet med demens:** Samtaletilbud for par, hvor den ene har demens. Tilbuddet er et samarbejde mellem Center for Demens og Center for Mental Sundhed. Siden ultimo 2023 har der været 30 forløb med 3-5 samtaler pr. forløb**Error! Bookmark not defined.**.
- **Lær at tackle:** Kursus til pårørende, hvor den ene har demens. På kurset får pårørende konkrete værktøjer til at klare de udfordringer, der kan være som pårørende.
- **Pårørendegrupper:** Fem forskellige målgrupper med i alt 75-80 deltagere, herunder ægtefæller/partnere, voksne børn, søskende og venner, børn og unge (18-30 år), for mænd (MANDfolk) samt etniske minoritetspårørende. Fælles for pårørendegrupperne er, at de pårørende får viden om demens, kan udveksle erfaringer, mødes med andre ligesindede og danne netværk.
- **Pårørendehøjskole:** To årlige ophold med ca. 14 pårørende pr. gang, der lever sammen med en partner med demens. Opholdene giver adgang til faglige oplæg samt mulighed for erfaringsudveksling og netværksdannelse med andre i samme situation.
- **Afløsning af pårørende i hjemmet:** Ydelsen tilbydes pårørende, der passer en syg eller kognitivt svækket borger i eget hjem, med henblik på at skabe et trygt og tiltrængt pusterum. I 2025 modtog 118 borgere ydelsen, heraf havde ca. 58 en demensindikator[2].
- **Aftenhøjskole:** For borgere med demens og deres pårørende med fokus på fælles oplevelser, netværk og fællesskaber med ligesindede.

Kompetenceudvikling og demensorganisering

- **Kompetenceprogram for demensområdet:** Uddannelse af medarbejdere i visitationen, hjemmeplejen midlertidige ophold og på plejehjem så borgere med demens får den rette faglige støtte. Uddan-

nelsen kan bestå af e-læringsmoduler, kurser, oplæring i hverdagen og løbende sparring med kollegaer.

- **Demensorganisering:** Demensspecialister er organiseret på forskellige niveauer og arbejder enten lokalt eller på tværs af kommunen. De understøtter den faglige kvalitet og læring. Målet er, at der altid er en specialist tæt på medarbejderne, fx demensvejledere, vidanspersoner eller demensfaglige rådgivere. Specialisterne indgår i netværk, hvor de deler viden, fordyber sig fagligt og arbejder med praksisnær læring.